

Et Danmark med hurtigere udbygning af elnettet og med større lokale hensyn

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

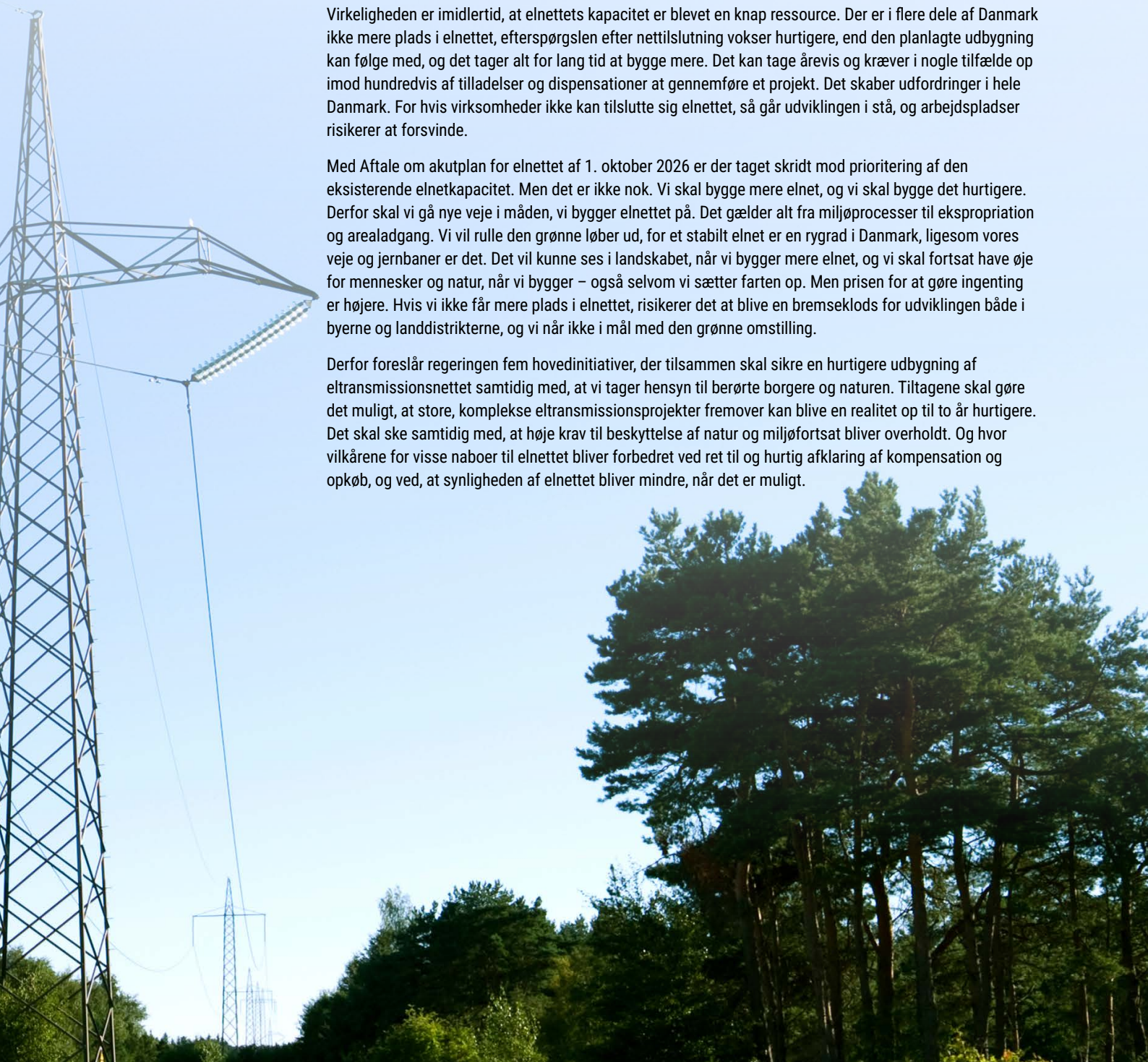
Et Danmark med hurtigere udbygning af elnettet og med større lokale hensyn

Et stærkt og konkurrencedygtigt Danmark kræver, at vi har et stærkt elnet. Hvor strømmen er grøn, og hvor den flyder stabilt fra produktion til forbrugere som drivkraft for udvikling, vækst og arbejdspladser i hele Danmark. Et stærkt elnet er en forudsætning for et Danmark og Europa, der er fri af fossil energi fra resten af verden. Og for at vi kommer i mål med den grønne omstilling.

Virkeligheden er imidlertid, at elnettets kapacitet er blevet en knap ressource. Der er i flere dele af Danmark ikke mere plads i elnettet, efterspørgslen efter nettilslutning vokser hurtigere, end den planlagte udbygning kan følge med, og det tager alt for lang tid at bygge mere. Det kan tage årevis og kræver i nogle tilfælde op imod hundredvis af tilladelser og dispensationer at gennemføre et projekt. Det skaber udfordringer i hele Danmark. For hvis virksomheder ikke kan tilslutte sig elnettet, så går udviklingen i stå, og arbejdspladser risikerer at forsvinde.

Med Aftale om akutplan for elnettet af 1. oktober 2026 er der taget skridt mod prioritering af den eksisterende elnetkapacitet. Men det er ikke nok. Vi skal bygge mere elnet, og vi skal bygge det hurtigere. Derfor skal vi gå nye veje i måden, vi bygger elnettet på. Det gælder alt fra miljøprocesser til ekspropriation og arealadgang. Vi vil rulle den grønne løber ud, for et stabilt elnet er en ryggrad i Danmark, ligesom vores veje og jernbaner er det. Det vil kunne ses i landskabet, når vi bygger mere elnet, og vi skal fortsat have øje for mennesker og natur, når vi bygger – også selvom vi sætter farten op. Men prisen for at gøre ingenting er højere. Hvis vi ikke får mere plads i elnettet, risikerer det at blive en bremseklods for udviklingen både i byerne og landdistrikterne, og vi når ikke i mål med den grønne omstilling.

Derfor foreslår regeringen fem hovedinitiativer, der tilsammen skal sikre en hurtigere udbygning af eltransmissionsnettet samtidig med, at vi tager hensyn til berørte borgere og naturen. Tiltagene skal gøre det muligt, at store, komplekse eltransmissionsprojekter fremover kan blive en realitet op til to år hurtigere. Det skal ske samtidig med, at høje krav til beskyttelse af natur og miljø fortsat bliver overholdt. Og hvor vilkårene for visse naboer til elnettet bliver forbedret ved ret til og hurtig afklaring af kompensation og opkøb, og ved, at synligheden af elnettet bliver mindre, når det er muligt.

Regeringen foreslår

1. Hurtigere miljøprocesser

Brugen af netfremskyndelsesområder skal øges, så flere kommende eltransmissionsprojekter kan følge en hurtigere, mere smidig og mere forudsigelig miljøgodkendelsesproces, men med samme høje, EU-fastsatte krav til beskyttelse af natur og miljø.

2. Hurtigere planprocesser

Der skal sikres hurtigere og mere robust planlægning for eltransmissionsprojekter. Der kommer flere store projekter fremover som for eksempel højspændingsmaster, der krydser kommunegrænser. Staten skal være ansvarlig for den fysiske planlægning af de projekter.

3. Smidigere adgang til arealer og tilladelser

Rammer for arealer og myndighedsprocesser for eltransmissionsprojekter skal være mere smidige, så der bliver skabt de samme rammer som for andre store infrastrukturprojekter.

4. Så få synlige gener fra elnettet som muligt

Når elnettet bliver udbygget og fornyet, så skal det ske så skånsomt som muligt for borgere og natur, og derfor skal elkabler i jorden, når det er teknisk muligt.

5. Bedre vilkår for naboer til elnettet

Udbygning skal ske med rimelige vilkår for de borgere, der bliver særligt berørte. Derfor skal muligheden for kompensation og overtagelse af ejendom styrkes.

Et stærkt og grønt elnet er en af nøglen til et Danmark i balance både på landet og i byen. Plads i elnettet muliggør etablering af virksomheder, arbejdskraft, familie- og byliv. Med plads i elnettet følger muligheden for at installere varmepumper samt store elkedler og batterier til den grønne omstilling. Og med plads i elnettet følger udvikling, sikkerhed og frihed.

Regeringen ser frem til at forhandle udspillet med Folketingets partier.

1. Hurtigere miljøprocesser

Regeringens forslag:

- Regeringen ønsker, at så stor en andel som muligt af de kommende elnetprojekter skal få miljøtilladelse efter en hurtigere og mere forudsigelig proces.
- Det er i tråd med regeringsgrundlaget, hvor regeringen ønsker hurtigere miljøgodkendelser, så nødvendige energiprojekter ikke forsinkes af lange sagsbehandlingstider.
- Regeringen foreslår derfor, at der udpeges såkaldte netfremskyndelsesområder i størstedelen af landet. Netfremskyndelsesreglerne ændrer alene kravene til *tilladelsesprocessen*, mens EU's høje krav til miljø- og naturbeskyttelse er uændrede.

Baggrund:

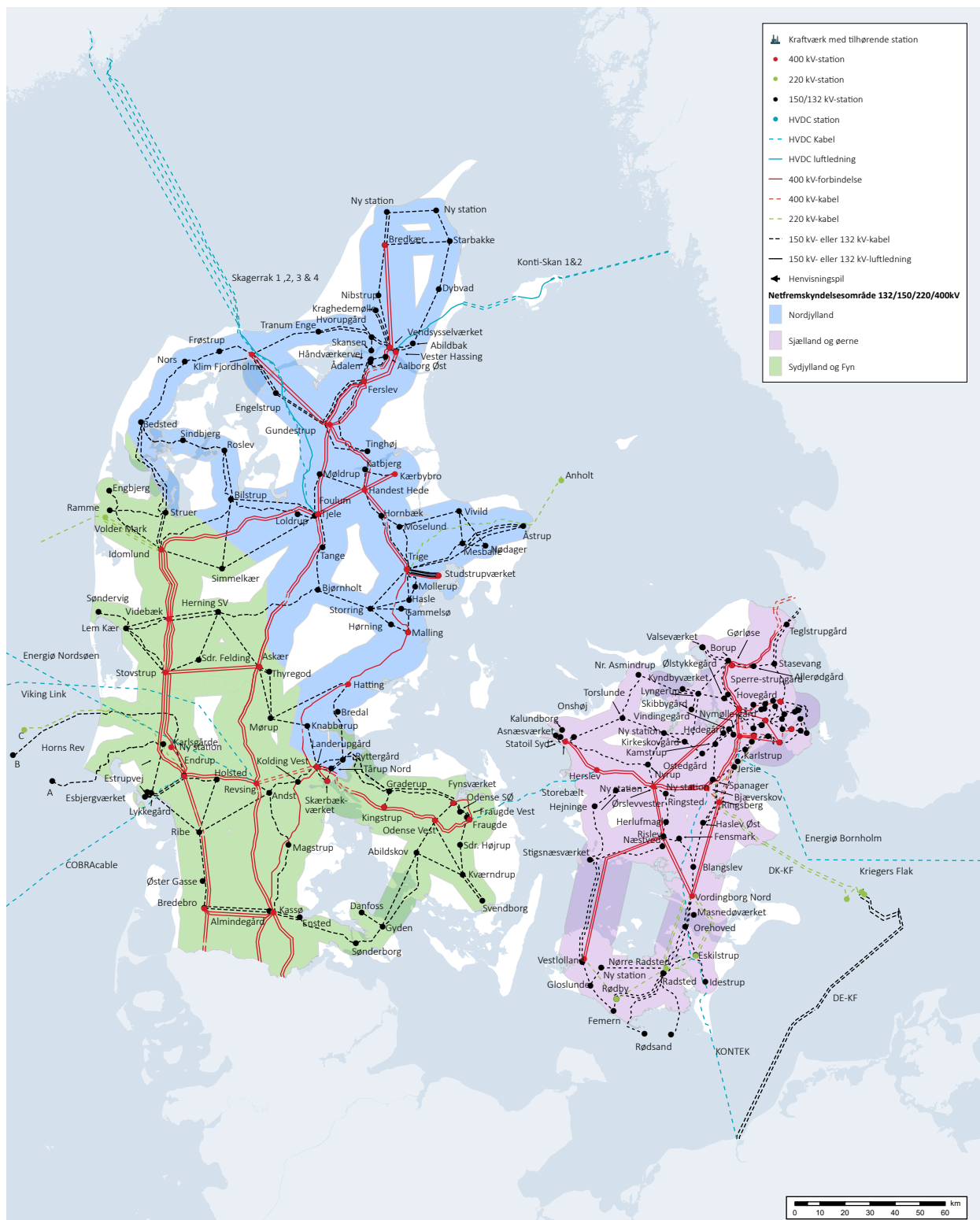
- I dag forsinkes Energinets udbygning af elnettet bl.a. som følge af lange miljøtilladelsesprocesser.
- Der forventes en mærkbar stigning i antal ansøgninger fremover pga. vækst i Energinets anlægsportefølje.
- EU's VEIII-direktiv giver mulighed for at udpege såkaldte netfremskyndelsesområder.
- Med et netfremskyndelsesområde miljøvurderes hele området samlet, og de enkelte projekter gennemgår en screening for at opnå en miljømæssig godkendelse. Det skaber en enklere og hurtigere tilladelsesproces for de enkelte projekter.
- De tre første netfremskyndelsesområder er allerede besluttet og under udarbejdelse.

Fakta om de eksisterende tre netfremskyndelsesområder

- De tre første netfremskyndelsesområder er allerede besluttet med Aftale om hurtigere og mere effektiv udbygning af elnettet 2024 (S, V, M, SF, LA, K, EL, DF og RV).
- Det er tale om projektspecifikke områder til brug for projekterne:
 - Ny Netstruktur Nordjylland
 - Nyt Elnet Aarhus-Aabenraa
 - Nyt Elnet Sjælland, Lolland og Falster, etape 02
- Det er Energistyrelsen, der udpeger netfremskyndelsesområderne, mens Plan- og Landdistriktsstyrelsen udsteder landsplandirektiver for projekterne.

Kilde: Energistyrelsen, se mere på Energistirelsens hjemmeside [her](#).

Eksempel på mulige netfremskyndelsesområder og forventet udbygning af eltransmissionsnettet

Amn.: Hvert farvelagt område udgør ét fremskyndelsesområde. Kortet er en foreløbig illustration. Afgrænsningen af de endelige områder vil blive fastlagt efter en nærmere analyse og vil forventeligt resultere i at områderne mindskes i størrelse og måske deles i flere områder. De sorte linjer viser eksisterende linjeføringer, hvor der er behov for renovering, mens de røde linjer viser nye mulige linjeføringer, jf. Energinets langsigtede udviklingsplan 2024. Områderne er udpeget relativt bredt for at sikre den nødvendige fleksibilitet i den konkrete placering af nettet, så der bl.a. kan tages hensyn til natur- og miljøforhold ved flytning af linjeføring.

2. Hurtigere planprocesser

Regeringens forslag:

- Regeringen ønsker at skabe større forudsigelighed i planlægningen for elnetprojekter ved at øge den statslige fysiske planlægning for elnetprojekter.
- Regeringen foreslår derfor, at der fremover – inden for den afsatte finansiering – udarbejdes landsplandirektiver efter gældende regler om landsplansmæssig interesse for Energinets 400 kV-forbindelser, der krydser kommunegrænser, og som grundet deres størrelse har afgørende betydning for elnettet.
- Det skal også gælde for andre konkrete elnetprojekter, hvor klima-, energi- og forsyningsministeren vurderer, at det vil have en tidsbesparende eller robustgørende effekt for projektet.
- Offentligheden inddrages tilsvarende som for kommunal planlægning i form af en offentlig høringsperiode.

Baggrund:

- Det massive behov for udbygning af elnettet vil medføre flere større projekter, der går på tværs af kommunegrænser.
- Energinet forventer derfor flere udfordringer med at sikre plangrundlag til kommende eltransmissionsprojekter gennem kommunal planlægning, særligt til højspændingsmaster og transformerstationer, som er synlige i landskabet og kan være til gene for naboer.
- Staten har allerede i dag mulighed for at overtage planlægningen for projekter med landsplansmæssig interesse.

Fakta om model for øget brug af landsplandirektiver

- Der afsættes midler til planlægning via landsplandirektiver for op til tre projekter årligt, hvor det vurderes at have en tidsbesparende eller robustgørende effekt for projektet.
- Energinet vurderer, at planlægning via landsplandirektiver vil være relevant for fem større projekter i løbet af de næste 1-2 år. Fra 2028 og frem forventes årligt 2-5 projekter, som vil have behov for planlægning via landsplandirektiver. Der er stor usikkerhed forbundet med skønnet.
- Udpegning af landsplandirektiv med tilhørende strategisk miljøvurdering tager ca. 1,5-2 år, afhængig af de konkrete forhold.
- Det er Plan- og Landdistriktsstyrelsen, der udarbejder landsplandirektiver.

Kilde: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

3. Smidigere adgang til arealer og tilladelser

Regeringens forslag:

- Regeringen ønsker at skrue op for hastigheden i godkendelsesprocesserne for energiinfrastrukturprojekter.
- Regeringen foreslår derfor nye rammer for energiinfrastruktur, hvor der sikres bedre adgang til arealer og færre særskilte tilladelser.
- Det sker som opfølgning på Aftale om udbygningen af sol og vind 2025 (S, V, M, SF, K, EL, RV og ALT).

Baggrund:

- De nye regler skal gøre myndighedsprocesserne mere smidige gennem bedre adgang til og sikring af arealer samt færre særskilte miljøtilladelser.
- Det handler først og fremmest om at give eltransmissionsprojekterne samme rammebetingelser som andre store infrastrukturprojekter.
- Størstedelen af Energinets projekter forventes i fremtiden at få tilladelse efter netfremskyndelsesreglerne. Den fulde effekt opnås dog først, når miljømæssige særlovstilladelser i videst muligt omfang integreres i én samlet miljøtilladelsesproces.

Regeringen foreslår bl.a. følgende forbedringer for alle eltransmissionsprojekter i en ny rammelo:

- Miljømæssige tilladelser integreres i en samlet tilladelsesproces i netfremskyndelsesområder
- Mulighed for pålæg af byggelinjer og nedlæggelse af foreløbige forbud
- Bedre mulighed for fremrykket overtagelse på ejers anmodning
- Initiativer vedr. bedre borgerbeskyttelse
- Klar hjemmel til forundersøgelser og lettere adgang til politibistand
- Mulighed for tidligere ekspropriation til fx arkæologiske udgravninger
- Regulering af ledningsarbejder
- Begrænsninger af klageadgange og frist for domstolsprøvelse

A landscape photograph at sunset. The sun is a bright, glowing orb on the left side of the frame, casting a warm orange and yellow light across the sky. Several high-voltage power lines stretch diagonally from the top left towards the right. A large metal lattice pylon supports these lines on the right side. The foreground is filled with dark, silhouetted vegetation, including tall grasses and shrubs. The overall mood is serene and industrial.

*"Et stærkt elnet er en forudsætning for et
Danmark og Europa, der er fri af fossil energi
fra resten af verden"*

– Klima-, energi- og forsyningsminister Samira Nawa

4. Så få synlige gener fra elnettet som muligt

Regeringens forslag:

- Regeringen ønsker at understøtte, at der er så få synlige gener som følge af udbygningen af elnettet som muligt. Derfor skal elkabler lægges i jorden, når de står overfor reinvestering, og når det er teknisk muligt.
- Regeringen foreslår, puljen til kabellægning af den del af højspændingsnettet, der betegnes 132-150 kV, forlænges. Samtidig fastholdes de eksisterende principper for kabellægning af højspændingsledninger på 400 kV.

Baggrund:

- Der blev med Aftale om afskaffelse af PSO-afgiften (2016) og Tillægsaftale om kabellægning til PSO-aftalen (2020) afsat en pulje til at kabellægge eksisterende højspændingsluftledninger på 132-150 kV.
- Med regeringens oplæg forlænges puljen med et loft på 4,5 mia. kr., så den resterende del af højspændingsluftledninger på 132-150 kV kabellægges, når de står overfor gennemgribende reinvestering.
- Det er af hensyn til forsynings sikkerheden svært at kabellægge den del af højspændingsnettet, der betegnes 400 kV. Derfor fastholdes de eksisterende principper for kabellægning af højspændingsledninger på 400 kV, så de kabellægges, når det er teknisk muligt, hvilket er i mere begrænset omfang end de lavere spændingsniveauer.

Nøgletal om kabellægning

- Transmissionsnettet består i dag af ca. 2.720 km luftledninger og ca. 5.324 km sø- og landkabler.
- Energinet forventer at udbygge transmissionsnettet med op til 6.700 km og nedtage 1.000-2.000 km luftledninger frem mod 2050, jf. Energinets Langsigtet Udviklingsplan 2024.
- Med en forlængelse af puljen, forventer Energinet at kunne kabellægge de tilbageværende 850-900 km luftledninger på 132-150 kV, når de står overfor reinvestering.

5. Bedre vilkår for naboer til elnettet

Regeringens forslag:

- Regeringen ønsker at styrke hensyn til naboerne i forbindelse med Energinets elnetudbygning gennem to konkrete tiltag.
- Regeringen foreslår, at naboer op til 300 meter fra Energinets særligt store stationer (over 50 ha) får ret til kompensation, herunder landanlægget på Bornholm ifm. Energiø Bornholm.
- Regeringen foreslår, at satserne skal være sammenlignelige med niveau for den eksisterende værditabsordning for VE-anlæg. Det vil sige, at satserne sættes til ca. 200.000 kr. for naboer inden for 1-100 m, 150.000 kr. for naboer inden for 101-200 m og 100.000 kr. for naboer inden for 201-300 m.
- Regeringen foreslår derudover, at naboer op til 80 m fra Energinets 400 kV-luftledninger og transformerstationer får ret til at blive opkøbt med fuld erstatning, hvis de ønsker det.
- De nærmeste naboer får dermed hurtigere afklaring om opkøb, og vil således undgå at skulle afvente vurdering af erstatning, som i dag kan ske op til 1 år efter idriftsættelse af anlægsprojektet.

Fakta om berørte borgere

- 300-400 naboer forventes frem mod 2035 at blive tilbudt opkøb som følge af tiltag om opkøb.
- 300-600 naboer forventes frem mod 2050 at modtage kompensation som følge af tiltag om kompensation.

**Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet**

Oktober 2026

Holmens Kanal 20, 1060 København
Tlf. : +45 33 92 28 00
E-mail: kefm@kefm.dk

Fotokreditering: Georg Votteler,
Torsten Grieger